

Mededelingen van de
Antwerpse Mycologische Kring

verschijnt driemaandelijks
15 maart 1992

92.2

Editoriaal

F. Dielen

Eindelijk werd een jarenlange droom werkelijkheid. Een degelijk microscoop met mogelijkheid tot projectie op een klein TV-scherm werd aangekocht door de kring. Gedaan met het storend over en weer geloop en aanschuiven voor het toestel. Ook voor de voordrachtgevers een prachtig hulpmiddel. De raad van bestuur van de AMK is er zich van bewust dat in de mate van het mogelijke de snelle evolutie van de moderne hulpmiddelen dient gevolgd te worden. Deze ontwikkeling zal zeker ook de mycologie beïnvloeden en nieuwe ontwikkelingen met zich meebrengen. Wij moeten open staan om steeds, zij het kritisch, deze vooruitgang te volgen en er het nut uit te halen dat wij bij de studie van de paddestoelen kunnen aanwenden.

Op 24 maart eerstkomend geeft Dr. L. Lenaerts een publieke voordracht in de Keurvelszaal van de Zoo. Hij behandelt de vergiftigingssyndromen veroorzaakt door paddestoelen. Hij zal bijzondere aandacht besteden aan de gevolgen van Tjernobil en de radioactieve besmetting van de paddestoelen.

Inhoud

92.2.39	Tubaria hiemalis Rom. ex Bon.	A. de Haan
92.2.43	Xylaria rhopaloides (Kunze) Montagne.	A. de Haan
92.2.45	Spomoriella australis (Speg.) Ahmed & Cain.	H. De Meulder
92.2.49	Nieuwtjes uit recente tijdschriften	
92.2.50	Zwammen waar naast gekeken wordt II, Pleospora herbarum (Fr.) Rabenhorst, Botryosphaeria festucae (Libert) v. Arx, Verrucaria spec.	J. Schavey
92.2.55	Inocybe squarrosa, een vezelkop die vaak over het hoofd gezien wordt.	J. Volders
92.2.59	Floradag 1992	
92.2.61	Mededelingen en activiteiten	

AMK Mededelingen is een nieuwsbrief van de Antwerpse Mycologische Kring vzw. en verschijnt driemaandelijks, telkens voor de aanvang van ieder seizoen.

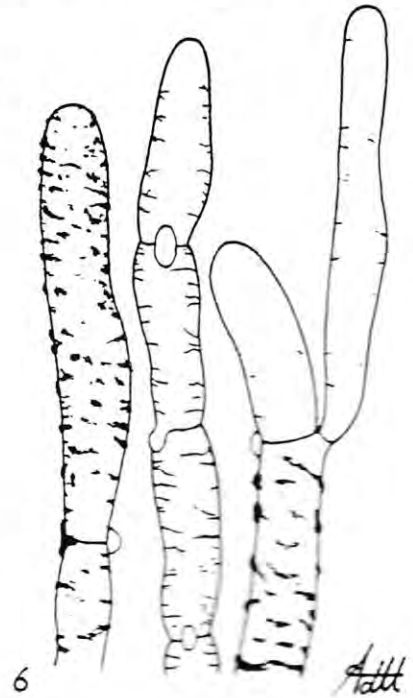
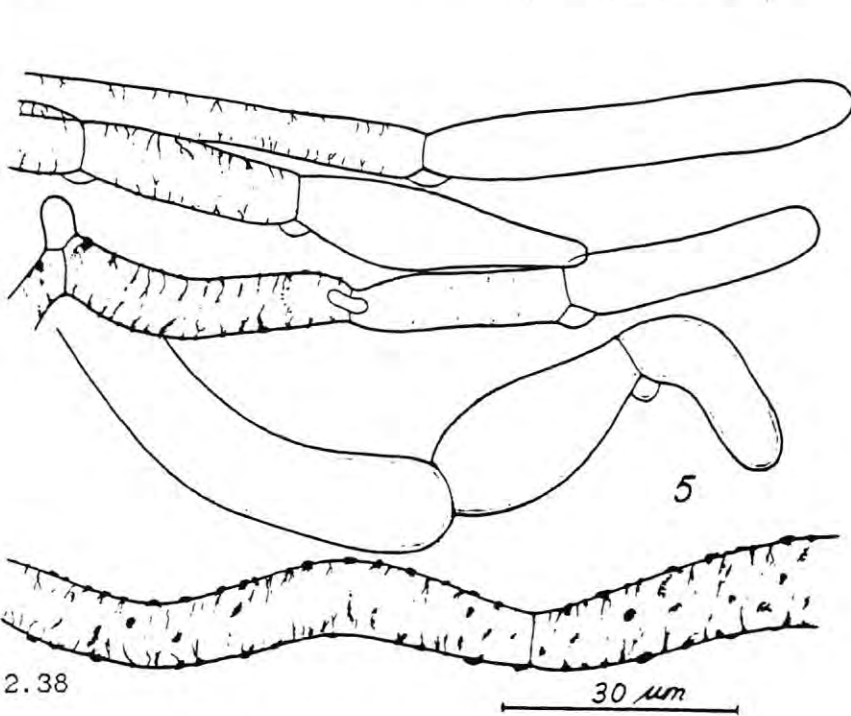
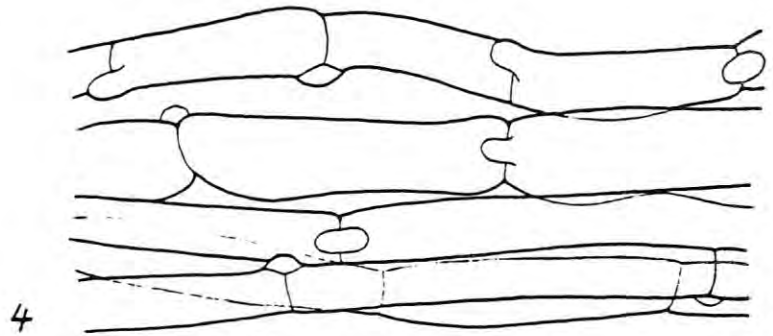
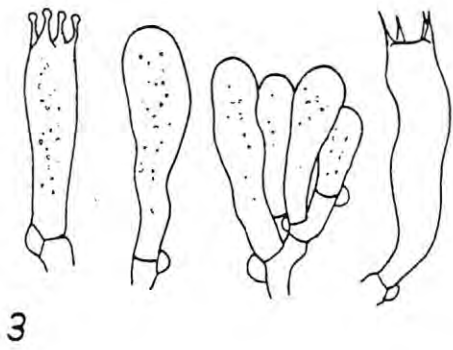
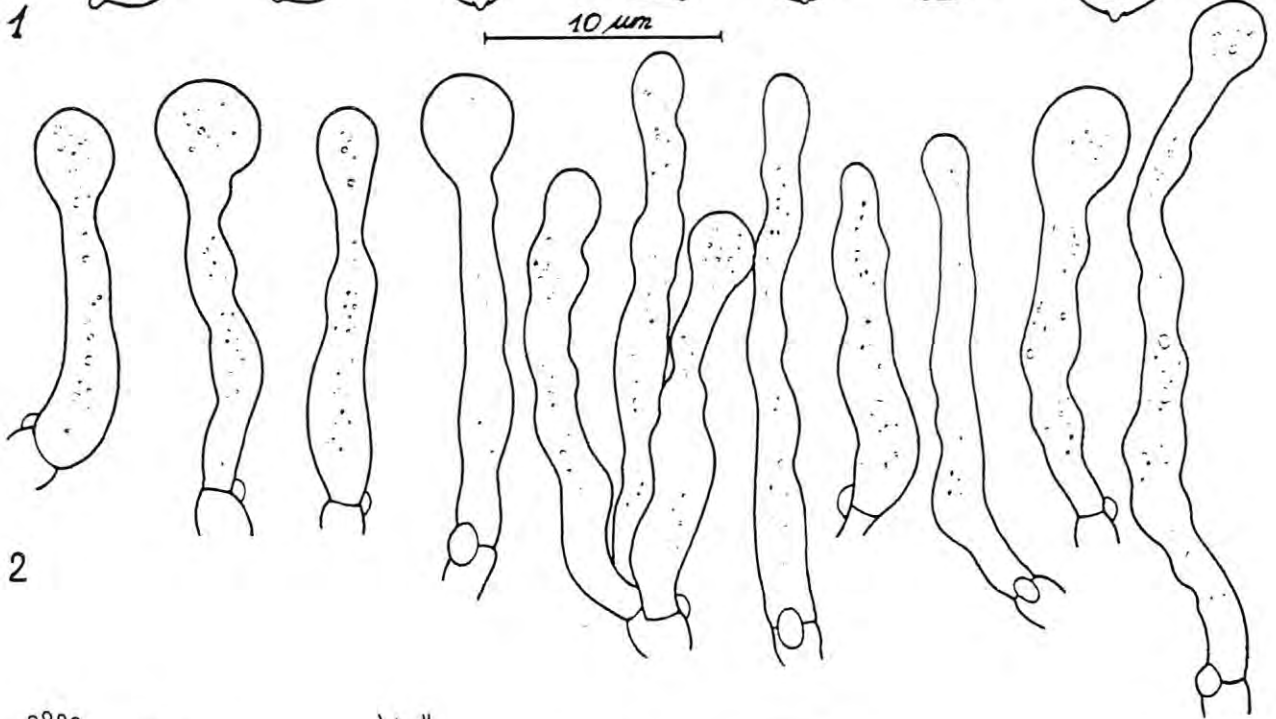
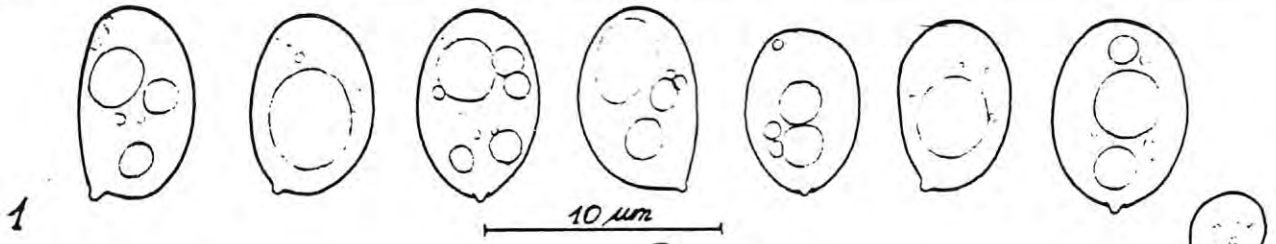
AMK Mededelingen en Sterbeeskia komen tot stand dank zij de financiële steun van de Vlaamse Gemeenschap - Ministerie van Onderwijs.

AMK Mededelingen en Sterbeeskia zijn bekroond met de Esiel Van Rompaeyprijs 1991 voor floristisch.

Redactieraad: A. de Haan, F. Dielen, J. Schavey en J. Van Yper

Hoofdredacteur en verantwoordelijk uitgever: J. Van Yper, Bounodstraat 2A bus 36, 2018 Antwerpen.

Wettelijk depot: BD 36771

Tubaria hiemalis Rom. ex Bon

A. de Haan

Het geslacht *Tubaria* telt slechts een tiental Europese soorten. Het bevat kleine tot middelgrote Agaricales gekenmerkt door okerbruine, gladde sporen, een geel- tot roodbruine kleur van hoed en steel en breed aangehechte tot iets aflopende plaatjes. Het identificeren van de soorten is, op enkele opvallende soorten na, geen gemakkelijke zaak. De macro- en microscopische verschillen zijn meestal subtiel. In de oudere en zelfs moderne literatuur is de verwarring over de identiteit van sommige soorten dan ook groot. Synoniemen voor eenzelfde soort of het gebruik van één naam voor verschillende soorten, zijn legio.

De verwarring is vooral groot in het groepje soorten rond *Tubaria furfuracea* s.l. De vruchtlichamen, in deze groep, hebben een rosbruine hoedkleur, nogal overvloedig geelwit velum en ellipsoïde sporen met ronde top.

Tubaria hiemalis Rom. ex Bon groeit vooral in de late herfst en tijdens zachtere periodes in de winter, tot in het vroege voorjaar. De soort is vooral te herkennen aan de cheilocystiden met verdikte ronde top.

Beschrijving

Vindplaats: Op humusrijke bodem, rottend plantaardig materiaal, houtstrooisel en dergelijke.

Hoed: 1,5-4 cm diameter, eerst halfbolvormig, uitspreidend tot vlak, soms met opgerichte rand, rossig oker tot roodbruin, hygrofaan, geelbruin opdrogend; aan de rand bedekt met gelige velumvezels die soms vlokjes vormen maar bij ouderdom verdwijnen; hoedhuid glad, doorschijnend gestreept tot een derde van de rand.

Lamellen: breed uiteen, eerst geel, bij rijping rossig oker, weinig buikig, breed aangehecht, rand fijn gekarteld.

Steel: 2,5-6 x 0,1-0,5 cm, gelijk over de gehele lengte, basis soms iets verdikt, recht of wat gebogen, zelfde kleur als hoed of iets lichter, met duidelijk beige, vezelige velumzone, verder over de gehele lengte bedekt met velumvezels, wit wollig mycelium aan de basis.

Vlees: geelbruin tot licht roodbruin.

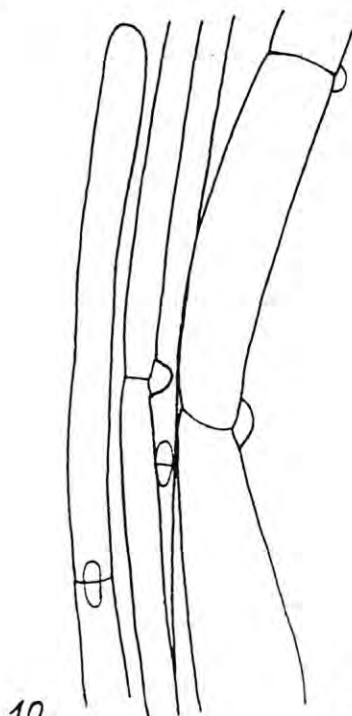
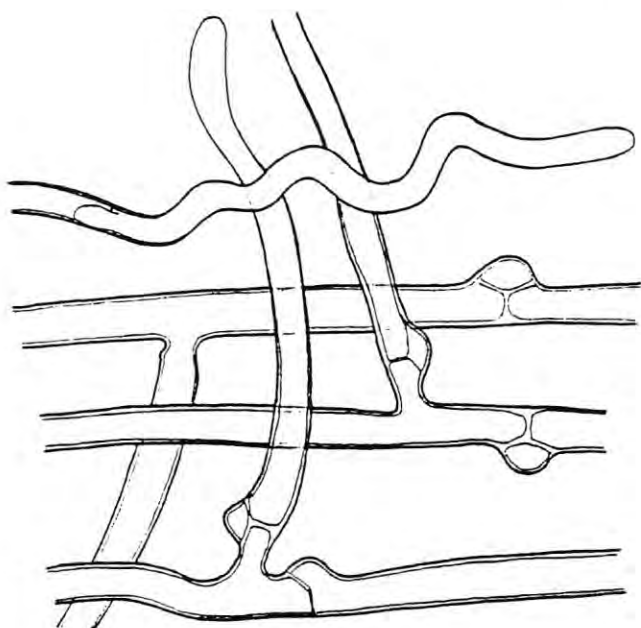
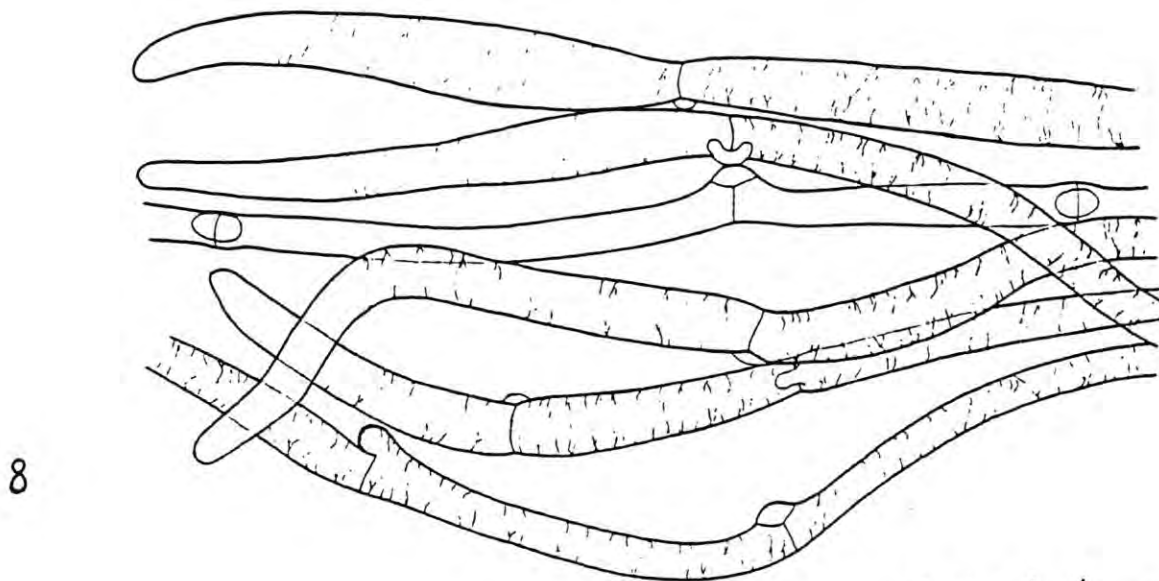
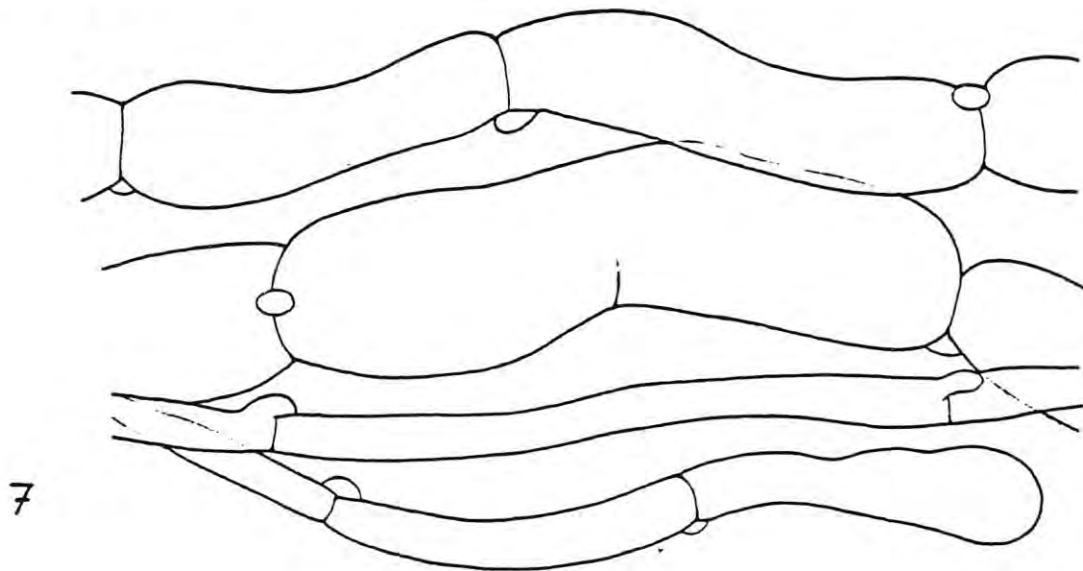
Geur en smaak: weinig opvallend, zacht fungoïd.

Sporen (figuur 1): helder okerbruin in massa, bij doorvallend licht geel in water, licht geelbruin in NH₃-oplossing; 7-8,5(9,5) x 4,5-5,7 µm, elliptisch in voor- en zijzicht, soms wat obovaal, apikule duidelijk; glad, dunwandig, niet dextrinoïd, zwak cyanofiel; inhoud één of meerdere grote oliedruppels vergezeld van vele kleinere.

Basidiën (figuur 3): 4-sporig, 25-35 x 6-8 µm, smal knotsvormig, sterigmen doornvormig, tot 4 µm lang, gespen aan de basis.

Figuren

1 = Sporen (x3000), 2 = Cheilocystiden (x1000), 3 = Basidiën (x1000), 4 = Trama van de plaatjes (x1000), 5 = Hoedhuid aan de rand (x1000), 6 = Hoedhuid in het centrum (x1000)

Cheilocystiden (figuur 2): 40-75(90) x 5-8(10) μm , cilindrisch, golvend, weinig of niet buikig, top afgerond, dikwijls capitaat en verdikt tot 15 μm , kleurloos, dunwandig, met grote gespen aan de basis; inhoud druppelvormig.

Trama (figuren 4 en 7): 7-20(25) μm brede, kleurloze tot lichtgele hyfen, de bredere met worstvormig ingesnoerde segmenten, gespen aan alle septen.

Hoedhuid (figuren 5 en 6): 7-10(15) μm brede hyfen, geïncrusteerd met geelbruin pigment, met lichtgele dikwijls gladde eidelementen; dieper gelegen hyfen lichtgeel tot kleurloos, niet geïncrusteerd; gespen aan alle septen.

Steelebekleding (figuur 10): 3-10 μm brede, parallelle hyfen, licht geelbruin, grote gespen aan de septen.

Velum op de steel (figuur 8): kleurloze tot lichtgele hyfen, 5-10 μm breed, versmald aan de eindsegmenten, grote gespen aan alle septen.

Mycelium aan de steelbasis (figuur 9): 4-6 μm brede, kleurloze hyfen, vertakt, nogal dikwandig; met dunwandige, kronkelige eidelementen; grote gespen aan de septen.

Onderzocht materiaal: "De Zegge" Geel, 3-1979, de Haan 79261; Zoersel 12-1985, de Haan 85060; Wilrijk, 3-1986, de Haan 86015; Heverlee, 4-1986, de Haan 86014; "Hobokense polder" Hoboken, 4-1986, de Haan 86037.

Microscopische tekeningen: naar de Haan 86037.

Romagnesi beschreef deze soort, in de nota's van de Flora (1953), als *Naucoria furfuracea*, met als bemerking dat deze interpretatie sterk bekritiseerd wordt en het misschien beter is de soort onder een nieuwe naam, *Naucoria hiemalis*, vast te leggen.

Tubaria furfuracea heeft volgens Moser (1978) wat kleinere sporen (6-8 x 4-6 μm) en cheilocystiden zonder verdikte top. Deze opvatting komt overeen met *Naucoria pellucida* s.s. Quél. in de Flora.

Arnolds (1982) geeft voor deze soort de nieuwe benaming *Tubaria romagnesiana* en is van oordeel dat de "echte" *T. furfuracea* grotere sporen heeft en bredere trama-hyfen (8-20 μm), wat dan in de Flora weer overeenkomt met *N. segestria* s.s. Rom.

Deze korte citering van enkele moderne mycologen toont aan hoe groot de verwarring in dit groepje wel is.

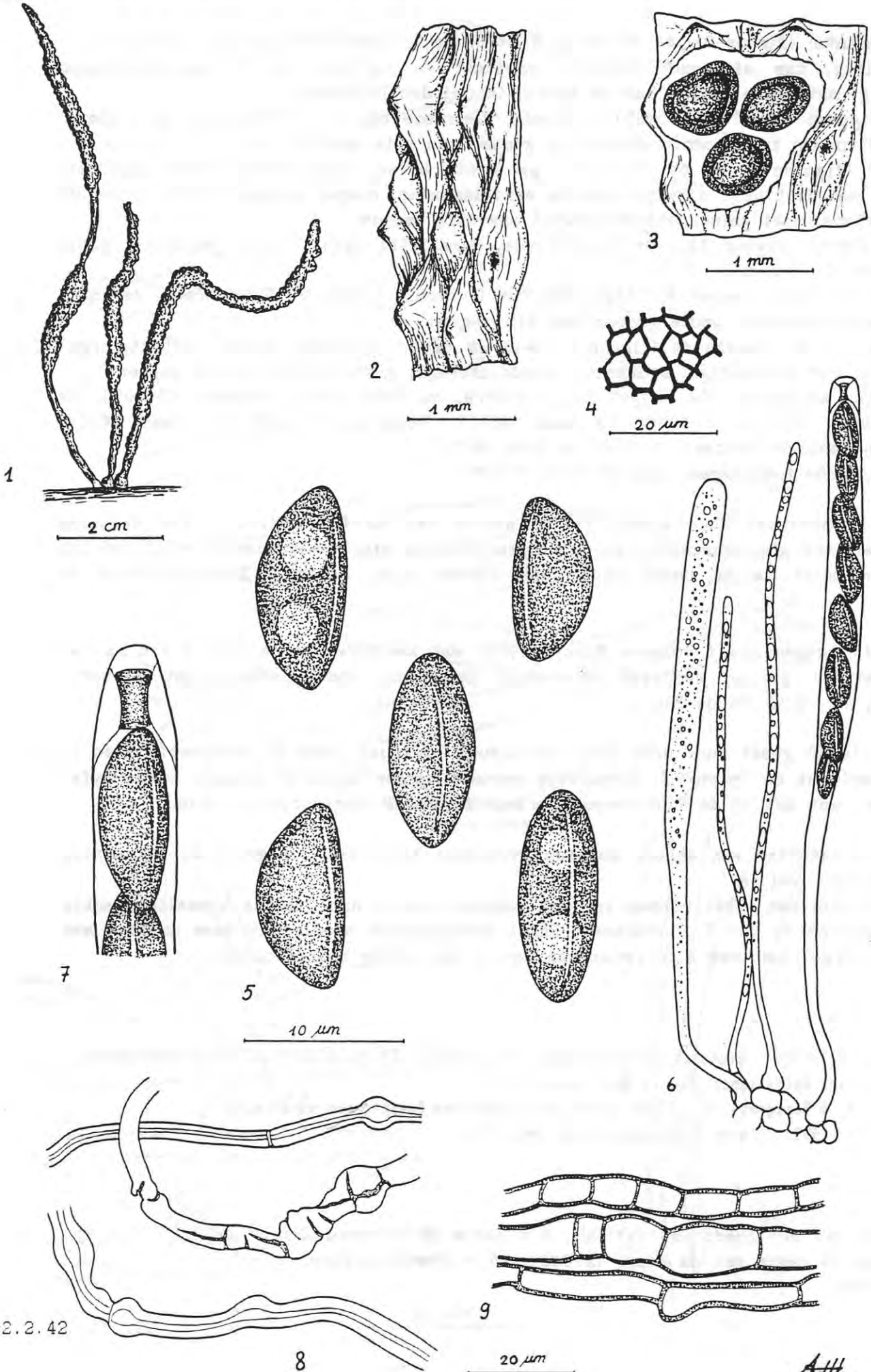
Misschien zijn het enkel vormen van één complex waarin dan *Tubaria hiemalis* slechts een wintervorm is van *T. furfuracea*. Enkel doorgedreven studie van deze soorten met kritisch vergelijken van alle kenmerken kan zo een vraag beantwoorden.

Literatuur

- Arnolds, E. (1982), *Ecologie and coenologie of macrofungi in grasslands and moist heathlands in Drenthe, the Netherlands*, Vol. 2 Bibl. mycol, 90.
- Kühner, R. & Romagnesi, H. (1953), *Flore analytique des Champignons supérieurs*.
- Moser, M. (1983), *Kleine Kryptogamenflora*, Band II/2.

Figuren

7 = Hyfen van het hoedtrama (x1000), 8 = Velum op de steel (ring) (x1000), 9 = Mycelium aan de basis van de steel (x1000), 10 = Steelebekleding (x1000)

Xylaria rhopaloides (Kunze) Montagne

A. de Haan

Tijdens de uitstap te Kanne (Caestert-boerderij) van het studieweekend in Limburg op 29 april 1990, troffen wij op het zaagvlak van een populierenstronk een drietal *Xylaria*'s aan die opvielen door hun afwijkend uitzicht. Van *Xylaria hypoxylon* Grey weken ze af door de volledige fertiele, niet dichotoom vertakte stromata; van *X. longipes* door de veel dunnere vruchtlichamen met duidelijk uitstekende peritheciën.

In de "klassieke" literatuur zoals Dennis (1968) en Breitenbach en Kränzlin (1981) zijn slechts enkele *Xylaria*'s opgenomen waarvan geen enkele overeenkwam met onze vondst.

In de B.S.M.F. van 1984 publiceerde R. Bertault een monografische bewerking voor de Europese en Noord-Afrikaanse soorten van dit geslacht. Hij beschrijft hierin niet minder dan 45 soorten, ingedeeld in 4 secties.

De dichotome sleutel in dit werk is, voor iemand met weinig ervaring in Pyrenomyceten zoals ik, niet gemakkelijk te gebruiken. De keuzemogelijkheden overlappen elkaar regelmatig, de nogal summiere beschrijvingen worden zelden aangevuld met afbeeldingen. Hierdoor blijft er na de determinatie een gevoel van twijfel over. Toch leken mij voldoende punten van overeenkomst aanwezig om te besluiten tot *Xylaria rhopaloides* (Kunze) Mont.

Beschrijving (enkel gesteund op het Limburgs materiaal)

Vindplaats: op stronk van *Populus albus*, drie exemplaren aan de basis vergroeid.

Stromata (figuur 1): 5,5-9,5 x 0,25-0,45 cm; cilindrisch tot smal knotsvormig, één exemplaar met in de helft een ingesnoerd steriel gedeelte, gebogen tot golvend, zwart; top fertiel en iets versmald uitlopend, wat afgeplat bij het kleinste exemplaar; steel duidelijk afgetekend, 0,5-1,3 x 0,1-0,15 cm, steriel, zwart, overlans gegroefd, aanhechtingspunt knolvormig verdikt tot 0,3 cm, bedekt met een donkerbruine viltige bekleding; fertiel gedeelte hobbelig door uitstekende peritheciën.

Peritheciën (figuren 1 en 2): 0,3-0,6 x 0,5-1 mm, langwerpig tot bijna rond of peervormig, dikwijls met een bijna puntige top die bij rijping verdwijnt en een onregelmatige ronde ostiole vormt; ingebed in een wit taai-vezelig trama; tot 0,3 mm buiten het stroma uitstekend.

Figuren

- 1 *Vruchtlichamen, (x1)*
- 2 *Oppervlak stromata met uitstekende peritheciën, (x20)*
- 3 *Tangentiale coupe met dwarse doorsnede van peritheciën, (x20)*
- 4 *Cellen van de buitenste laag van de peritheciën, (x1000)*
- 5 *Sporen, (x3000)*
- 6 *Asci en parafysen op cellen van het subhymenium, (x1000)*
- 7 *Ascus-top met sporen en apicaal apparaat, in Melzer-reagens, (x3000)*
- 8 *Hyfen van het trama, middenste met gebarsten incrusterende laag, (x1000)*
- 9 *Hyfen van de buitenlaag van de peritheciën, (x1000)*

AMK Mededelingen

Sporen (figuur 5): zwart in massa; 10-12(13) x 4,7-5 x 5-5,6 μm , smal elliptisch in voorzicht, inequilateraal in zijzicht; top rond in voorzicht, bijna puntig in zijzicht; glad, donkerbruin in water en NH_3 -oplossing, grijsbruin in KOH-oplossing, met onvolledige overlangse kiemspleet aan de korte zijde; inhoud met twee grote oliedruppels aan de polen.

Asci (figuur 6): 120-140 x 6-7 μm , 8-sporig, sporen éénrijig, smal clavaat tot cilindrisch, voet geleidelijk versmallend tot 2 μm , basis iets knolvormig verdikt; apicaal apparaat ringvormig, cilindrisch, sterk amyloid. (figuur 7).

Parafysen (figuur 6): draadvormig, 100-150 x 1-1,5 μm , kleurloos, met druppelvormige inhoud.

Subhymenium (figuur 6): ronde tot hoekige, kleurloze cellen, 4-6 μm diameter.

Hyfen van het trama (figuur 8): 3-6 μm brede, kleurloze hyfen, kronkelig en verweven, zeer dikwandig, met onregelmatig bolvormige verdikkingen, dikwijls bekleed met een korstvormige gebarsten laag, weinig septen.

Buitenlaag van het stroma: 5-10 μm brede, bruine, dikwandige hyfen, met korte segmenten (figuur 9), overgaand in een pseudoparenchymatische laag van zeer donkerbruine, hoekige cellen, 4-7 μm in diameter (figuur 4).

Onderzocht materiaal: Kanne "Caestert-boerderij", IFBL/E7.35.32, 29 april 1990, de Haan 90022.

Xylaria rhopaloides wordt volgens Bertault vooral gekenmerkt door de smalle tot aan de top fertiele stromata en de inequilaterale sporen, met afmetingen 10-11(12-14) x 4-6 μm . Het geheel van de kenmerken komt goed overeen met deze van onze vondst met uitzondering van de steel die hij weinig gedifferentieerd vindt en kaal. Het steeltje vonden wij duidelijk afgetekend aan de basis met donkerbruine viltige bekleding. Dit kenmerk vindt men wel terug bij een verwante soort *Xylaria jolyana* Bert., maar deze heeft dan weer kleinere stromata en grotere sporen (13-15 μm lang).

Ook *Xylaria galandii* Bert. lijkt sterk verwant maar heeft gebundelde vruchtlichamen met meer knotsvormige stromata, de sporen meten 12-13 x 5-6 μm .

Volgens de Amerikaanse *Xylaria*-specialist C. Lloyd is *Xylaria rhopaloides* niets meer dan een tropische vorm van *X. corniformis*. Deze stelling wordt bijgetreden door Bertault. Een wel bevreedende opvatting daar hij voor deze tropische vorm verschillende vindplaatsen in Frankrijk opgeeft. De sporen van *X. corniformis* meten slechts 8-10 x 4,5-6 μm , de asci 80-100 x 5-6 μm .

Xylaria rhopaloides is niet opgenomen in de Aanteekening (1990) en wordt ook niet vermeld in de Nederlandse Standaardlijst (1984).

Literatuur

- Arnolds, E. et al. (1984), Standaardlijst van Nederlandse Macrofungi, Coolia 26 (supplement).
- Bertault, R. (1984), Xylaires d'Europe et d'Afrique du Nord, B.S.M.F. Tome 100, fasc. 2.
- Breitenbach, J. & Kränzlin F., Pilze der Schweiz, Band 1 Ascomyceten.
- Dennis, R. (1968), British Ascomycetes.
- Lloyd, C. (1933), Mycological Writings.

Sporomiella australis (Speg.) Ahmed & Cain
een algemene mestzwam

H. De Meulder

Summary

Sporomiella australis (Speg.) Ahmed & Cain is a non-stromatic Pyrenomycete with bitunicate asci; it is characterised by the four-celled brown ascospores surrounded by a hyaline gelatinous sheath; each cell of the spore has an elongated germ split.

This coprophilous fungus is very common on dung of all herbivorous animals.

A description is given together with an illustration and the differences in relation to the allied genus *Sporomia* de Not.

Samenvatting

Sporomiella australis (Speg.) Ahmed & Cain is een niet stromatische Pyrenomyceet met bitunicate asci; zij wordt gekarakteriseerd door de viercellige bruine ascosporen; elke spore heeft een duidelijke en afgescheiden, hyaliene, gelatineuze schede en iedere cel van de spore bezit een overlangse kiemspleet.

Deze coprofiele zwam is zeer algemeen op mest van allerlei planteneterende dieren.

Een beschrijving wordt gegeven samen met een afbeelding en het verschil met het aanverwante geslacht *Sporomia* de Not.

Toen ik op 27 maart 1989 een van de "Wellemeersen" te Denderleeuw (zie AMK Mededelingen 91.3.80-81) meegebrachte paardevijg onder de stereoscopische microscoop legde (60x), werden enkele zeer kleine peritheciën opgemerkt waarvan de "nekken" als minuscule puntjes (0,15 mm) zichtbaar waren terwijl de bolvormige lichamen verscholen zaten in het substraat.

Onder de lichtmicroscoop bleken de asci 32 bruine sporen te bevatten. Bij nader toezien werd echter vastgesteld dat het slechts 8 viercellige sporen waren waarvan de cellen zich hadden losgemaakt en door een gelatineuze schede omgeven waren.

Met een dergelijke sporenvorming kon reeds aan de afbeelding uit het boek van Ellis & Ellis (1988) het geslacht bepaald worden. Ook de sleutel tot op geslachtsniveau bracht geen moeilijkheden met zich mee. Het aantal cellen en de grootte van de sporen waren bepalend om tot *Sporomiella australis* te komen.

Systematische plaats

Sporomiella behoren in de eerste plaats tot de Loculoascomyceten die vooral gekenmerkt worden door de bitunicate ascomyceten (tweelagige ascuswand).

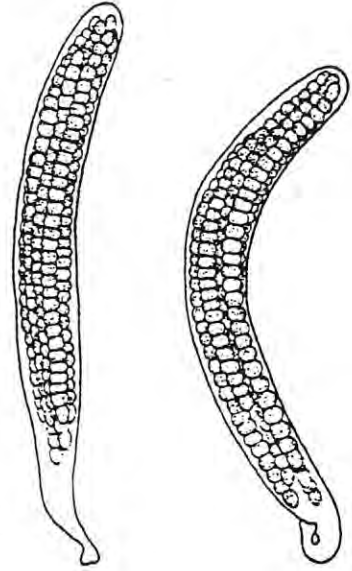
Volgens Dennis (1981) brengen de volgende kenmerken ons tot de Pleosporales: ronde tot flesvormige pseudotheciën die gelijk zijn op de peritheciën van de Sphaeriales maar die bitunicate asci bezitten die zich ontwikkelen tussen pseudoparafysen die bij rijpheid kunnen vervloeien. De pseudotheciën met een ostiole en de bruine meervoudig gesepteerde sporen brengen ons tot de Pleosporaceae.

Deze familie wordt gekenmerkt door zijn saprofietische levenswijze op allerlei dode phanerogamen. Het voorkomen van de ascosporen op mest en de donkerbruine ascosporen die meermaals gesepteerd zijn, zijn kenmerken van de geslachten *Sporomia* de Not. (1849) en *Sporomiella* Ellis & Everhart (1892).

Onderscheid tussen *Sporomia* en *Sporomiella*

Sporomia: de ascosporen zitten parallel gebundeld in de ascus en zijn omgeven door een gelatineuse schede. De cellen van de ascosporen hebben geen kiemspleet (zie figuur volgens Ahmed en Cain).

Sporomiella: de ascosporen zitten niet parallel gebundeld in de ascus. Elke spore heeft een afzonderlijke, duidelijk gelatineuse schede en elke cel van de spore heeft een overlangse kiemspleet.

Microscopisch onderzoek

De metingen van de asci en de ascosporen werden uitgevoerd in water; de parafysen waren goed zichtbaar in katoenblauw 0,1% in 60% melkzuur.

Pseudothecia: 300-400 μm hoog, 200-250 μm in diameter, subglobuleus-peervormig, zwart, glad, verspreid of bijeengroeiend in kleine groepjes en gedeeltelijk tot volledig ingezonken in het substraat; nek papillevormig tot 150 x 70 μm .

Peridium: textura angularis, dun, lichtjes taai, cellen \pm 9 μm .

Asci: 140-160 x 17-21,5 μm , cilindrisch tot iets buikachtig, met korte samengetrokken steel, 8-sporig, dikwandig, bitunicaat.

Ascosporen: parallel, onregelmatig bi- of triseriaat, recht of lichtjes gebogen, eerst hyalien, later donkerbruin-olijfbruin, glad, 37,5-45,9(-48,4) x 6,6-8,4 μm (gelatineuse schede niet meegerekend), viercellig, sterk ingesnoerd aan de septen; segmenten onder druk sterk afgesnoerd en gemakkelijk fragmenterend in individuele cellen, de middelste tonvormig, de terminale cellen smaller en afgerond aan de top; ieder cel met een rechte of schuin overlangse kiemspleet van \pm 0,5 μm breed, bedekt met een hyaliene gelatineuse omsluiting van 1,5-2 μm dik; er werden 25-30 sporen gemeten.

Parafysen: draadvormig, \pm 2 μm dik, warrig gemengd tussen de asci.

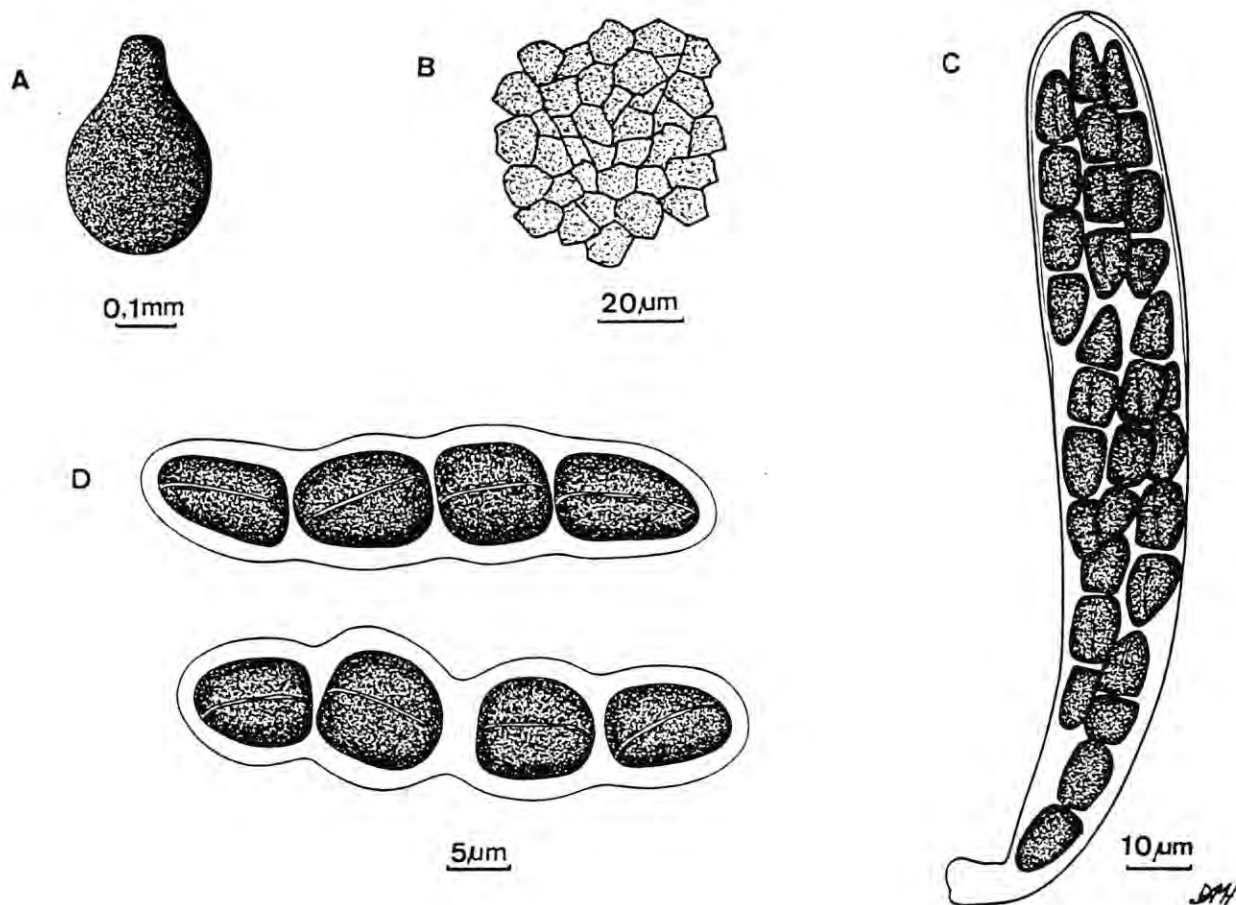
Substraat: paardemest; komt ook voor op de uitwerpselen van allerlei herbivoren.

Opmerkingen

Kweekresultaten van konijnekeutels en van uitwerpselen van een ezel gaven dezelfde resultaten als deze op paardemest van Denderleeuw.

De beschreven soort is nauw verwant aan en intermediair tussen *Sporomiella minima* (Auersw.) Ahmed & Cain en *Sporomiella intermedia* (Auersw.) Ahmed & Cain met volgende afmetingen volgens Ahmed & Cain (1972):

SPOROMIELLA AUSTRALIS (Speg.) Ahmed & Cain

Figuren

A = pseudothecium, B = peridium, C = ascus, D = ascosporen.

	Asci	Ascosporen
Sporomiella minima	(80-)90-100 x 13-18 µm	28-32(-34) x 5-6 µm
Sporomiella intermedia	150-180(-200) x 25-28 µm	48-59 x 9,5-11,5 µm

Sporomiella blijkt een soortenrijk geslacht te zijn. In een revisie werden door Ahmed & Cain 63 soorten beschreven die voornamelijk afkomstig zijn uit Argentinië, Canada, Mexico en de Verenigde Staten.

In "Cannon et al." (1984) worden voor Engeland 19 soorten vermeld.

Gegevens voor Nederland zijn niet bekend en in de "Aantekeninglijst" van de AMK wordt slechts melding gemaakt van Sporomiella intermedia.

AMK Mededelingen

Exsiccata

Een aantal vruchtlichamen werd met een stukje van het substraat gedroogd en enige tijd bewaard in een gesloten doos met motteballen (naftaleen 100%) waarna ze ter beschikking gesteld werden van de Nationale Plantentuin van België te Meise.

Synoniemen

Sporomia australis Speg.

Sporomia intermedia Auersw. var. *Lagopina* Bres.

Addendum

Sporomiella australis behoort tot een van de vele microfungi die in een rijke schakering van vormen en kleuren kunnen voorkomen op allerlei dierlijke uitwerpselen.

Het regelmatig onderzoek van deze, niet altijd aantrekkelijke, substraten is echter een fungiwereld op zichzelf met vaak verrassende en interessante waarnemingen van zowel asco-, zygo en basidiomyceten, zelfs myxomyceten.

Goede resultaten verkrijgt men met het zelf uitkweken in kamercultuur van konijnekeutels of ander mest. Hierbij verwijs ik naar het onderzoek dat J. Schavey enige tijd geleden verrichtte op konijnekeutels en waarbij hij in een vrij korte periode 53 verschillende fimicole fungi kon noteren. Een van de meest voorkomende soorten was *Sporomiella intermedia*.

Het microscopisch onderzoek van zelf gekweekte fungi op mest kan het ganze jaar uitgevoerd worden maar is vooral zeer geschikt in de winterperiode waarin de mycologische veldactiviteiten van de AMK vrijwel stilliggen. Een boeiende en leerzame bezigheid is het alvast.

Literatuur

- Ahmed S.I. & Cain R.F., 1972, Revision of the genera *Sporomia* and *Sporomiella*; Can. J. Bot. 50; 419-477, Dep. of Bot. Univ. of Toronto,
- Cannon P.F., Hawkworth D.L. & Sherwood-Pike M.A., 1985, The British Ascomycetotina, an annotated checklist, Commonw. Mycol. Inst., 302 p. Commonw. Agricult. Bur.
- Dennis R.W.G., 1878-1981, British Ascomycetes, revised edition; 585 + 44 p. Vaduz, J. Cramer.
- Ellis M.B. & Ellis J.P., 1988, Microfungi on Miscellaneous Substrates, an Identification Handbook; 244 p., Croom Helm, Ltd.
- Munk A., 1957, Danish Pyrenomycetes. A Preliminary Flora. Dansk Bot. Ark. 17(1);1-491, Dansk Botanish Forening.
- Richardson M.J. & Watling R., reprint 1982, Keys to Fungi on Dung. Bulletin of the British Mycological Society; 2:18-43 (1968), 3:86-88, 3:121-124 (1969).
- Van Brummelen J., 1967, A world monograph of the genera *Ascobolus* and *Saccobolus* (Ascomycetes, Pezizales), Persoonia Suppl. Vol. 1.

Nieuwtjes uit de recente tijdschriften

Schweiz. Zeitschrift für Pilzkunde 1991

In deze jaargang vinden wij weer een mooie reeks foto's met beschrijving van *Entoloma roseum*, *Eriopeziza caesia*, *Clitocybula lacerata* (= *Collybia platyphylla*), *Ramaria largentii*, *Cortinarius subporphyropus*, *Trichoglossum walteri*, *Pholiota curvipes*, *Rhodocybe stangliana*, *Holwaya mucida* en *Pholiota squarroso-adiposa*.

Er is een orientatiesleutel tot het geslacht *Agaricus* en er worden een drietal zeldzame discomyceten besproken: *Peziza vaccinii* (sporetekening), *Melastiza boudieri* (foto en microtekening) en *Melastiza carbonicola* (microtekening).

Op de initiatie-bladzijden vinden wij foto's van *Russula virescens*, *R. badia*, *R. firmula*, *R. amara*, *R. mustelina*, *R. olivacea*; *R. sardonina*, *R. vesca* en *R. nigricans*.

Verder is er nog een artikeltje over het ontsmetten van radioactief bestraalde *Xerocomus badius* door middel van verkleinen, koken of diepvriezen.

Er worden nog foto's afgebeeld van enkele moerasbewonende fungi: *Hygrocybe coccineo-crocata*, *Galerina tibicystis*, *Suillus flavidus*, *Russula paludosa*, *Leccinum variicolor* en *Russula emetica*.

The Mycologist 1991

In de reeks Profiles on fungi vinden wij een serie van mooie foto's met begeleidende tekst van: *Pluteus petasatus*, *P. umbrosus*, *Catinella olivacea*, *Coprinus lagopodides*, *Bulgariella pulla*, *Rhodotus palmatus*, *Psathyrella pennata*, *Penaeolus subalteatus*.

In de galerij van de Britse mycologen worden voorgesteld: F.T. Brooks, W. Brown, W.B. Brierley en Sommerville Hastings.

Cairney bespreekt de rol van de rhyzomorfen als exploratie- of exploitatieorganen en Bruce Ing brengt een sleutel tot de Britse Erysiphaceae. Een revisielijst van de Britse *Entoloma*'s s.l. wordt door Orton gepresenteerd.

Verder zijn er nog korte artikeltjes over *Chlorophyllum molybdites* (met foto), de eigenaardige heterobasidiomyceet *Itersonilia perplexans* (met microtekening), *Scleroderma bovista* die een tennisveld teistert (met foto's), over de productie van de Quorn mycoproteïnes, over de koude minnende ascomycete *Orbicula parietina* (met foto) met nog onduidelijke taxonomische plaats en over de vooruitgang in de identificatie van droog rot door opsporingstechnieken met optische vezels en met afgerichte honden.

K. Van de Put

Zwammen waar naast gekeken wordt II
Pleospora herbarum (Fr.) Rabenborst,
Botryosphaeria festucae (Libert) v. Arx en *Verrucaria* sp.,
J. Schavey

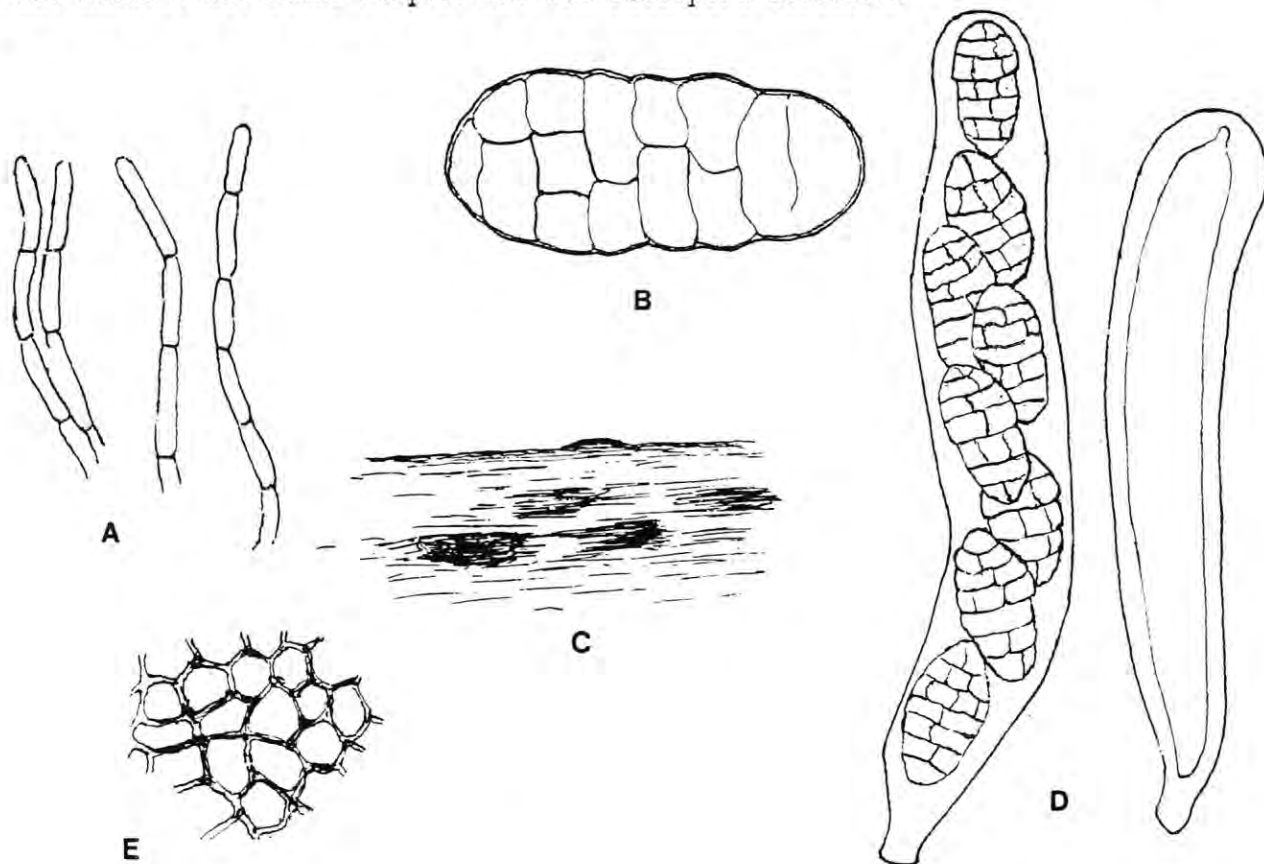
De winter- en vroege lenteperiode zijn meestal voor de mycoloog stille tijden. Toch belet dat niet om op een zachte namiddag op uitstap te gaan. Omdat er zo weinig grote zwammen te vinden zijn is het dan mogelijk om alles grondiger te bekijken. Men vindt dan zwammen waar men in het goede seizoen gewoonlijk voorbijloopt.

* * *

Op die tijdstippen zijn de natuurgebieden van Antwerpen-Linkeroever de ideale plaats voor zulke uitstappen en vondsten.

De laatste zondag van januari 1992 wandelden wij langs de oever van het Galgenweel. Aan de onderkant van een overjaarse stengel van Boerewormkruid (*Tanacetum vulgare*) ontdekten wij verschillende groepjes zwarte stippels. Het waren vermoedelijk ascomyceten; dus de moeite waard om mee naar huis te nemen.

Daar werd het zwammetje na een half uurtje met de hulp van Dennis op naam gebracht. Ook het nazicht met Ellis klopte. Het was *Pleospora herbarum*.

Figuren

Pleospora herbarum (Fr.) Rabenhorst

A = pseudoparaphysen (660x), B = spore (1650x), C = habitus (40x), D = Asci (660x),
E = excipulum (660x)

Beschrijving van *Pleospora herbarum* (Fr.) Rabenhorst

Pleospora herbarum groeit in groepjes aan de onderkant van overjarige stengels van verschillende composieten. Volgens de literatuur zou de zwam ook op andere tweezaadlobbigen groeien. De vruchtlichamen zitten juist onder de opperhuid, die openbarst wanneer de zwam rijp is.

De vruchtlichamen zijn rond, soms iets of wat afgeplat met in het midden een papil. Ze meten 0,3-0,4 mm in diameter; de kleur is zwart.

Asci: knotsvormig, bitunicaat, niet operculaat, de jodiumreactie is negatief; achtsporig, de sporen liggen min of meer biserieel; maten 130-155 x 21-25 μm .

Sporen: min of meer onregelmatig langwerpig; zowel in de dwars- als lengterichting gesepteerd (dictyosporen), met zeven dwarssepten en één tot twee onregelmatige lengtsepten; in het midden is de spore wat ingesnoerd; jonge onrijpe sporen hebben dikwijls maar één dwarssepte daar waar bij de rijpe sporen de insnoering zich bevindt. De kleur van de spore is goudgeel; maten 33-40,5 x 14-15,5 μm .

Pseudoparafysen: wij hebben hier te doen met een bitunicate ascomycete, daarom spreekt men hier van pseudoparafysen. Deze zijn op een heel andere manier ontstaan dan de parafysen bij de gewone ascomyceten.

Ze zijn draadvormig, veel gesepteerd, moniliform. Ze zijn 3-4 μm breed.

Excipulum: bestaat uit donker gekleurde dikwandige hoekige cellen.

Pleospora herbarum zou een zeer algemene cosmopolitische soort zijn, nochtans herinner ik mij niet dat zij ooit op een uitstap van de AMK werd gevonden. Een typisch voorbeeld dus van een zwam waar naast gekeken wordt.

Volgens O. Eriksson in *Arkif för Botanik* zou *Pleospora herbarum* een zeer veranderlijke soort zijn die onder vele namen werd beschreven.

De zwam maakt deel uit van de familie van de Pleosporaceae. Het zijn saprophyten die meestal op plantenafval groeien, een van de meest gekende leden van deze familie is *Leptosphaeria*. De Pleosporaceae vormen de omvangrijkste familie van de onderklasse van de Loculoascomyceten.

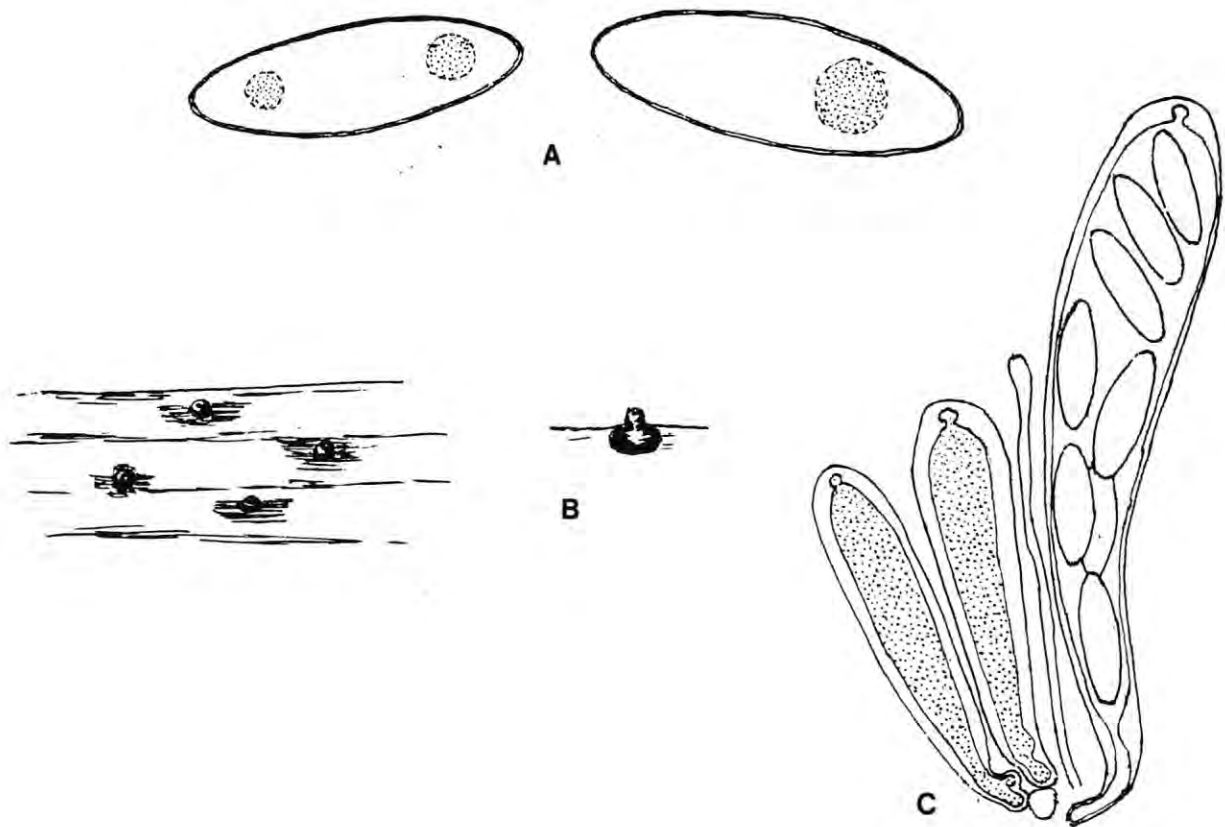
* * *

Op dezelfde manier hebben J. Van de Meerssche en ik verleden jaar ook een paar interessante zwammetjes gevonden. Wij waren op stap naar Blokkesdijk op zoek naar *Poronia*'s. Onderweg zagen wij dat op grote oppervlakten de grasbladeren bedekt waren met kleine zwarte stippels. Dat scheen verdacht en enkele van deze grasbladeren werden meegenomen.

Ook hier werd de zwam gedetermineerd met de hulp van Dennis en de controle met Ellis: *Botryosphaeria festucae*.

Beschrijving van *Botryosphaeria festucae* (Libert) v. Arx

Gevonden op bladeren van duinriet (*Calamagrostis epigejos*), waar hij massaal groeide. De zwam ziet eruit als zwarte puntjes, verspreid over het ganze blad. De vruchtlichamen zitten verdoken in het bladmoes, alleen de ostiole is zichtbaar. Rond deze ostiole is er een grijsachtig verkleurde zone gevormd door donkere hyfen.

Figuren

Botryosphaeria festucae (Libert)v.Arx

A = sporen (1650x), B = habitus (20x), asci (660x)

Het pseudoperithecium is zwart, afgeplat rond met in het midden de ostiole. De zwam meet 0,3-0,4 mm in diameter, de ostiole heeft een diameter van 0,15 mm, de totale hoogte van de zwam is 0,25 mm.

Asci: knotsvormig, achtsporig, onregelmatig uniseriaat, bitunicaat, inoperculaat, jodiumreactie negatief; maten: 76-145 x 16-26 μm .

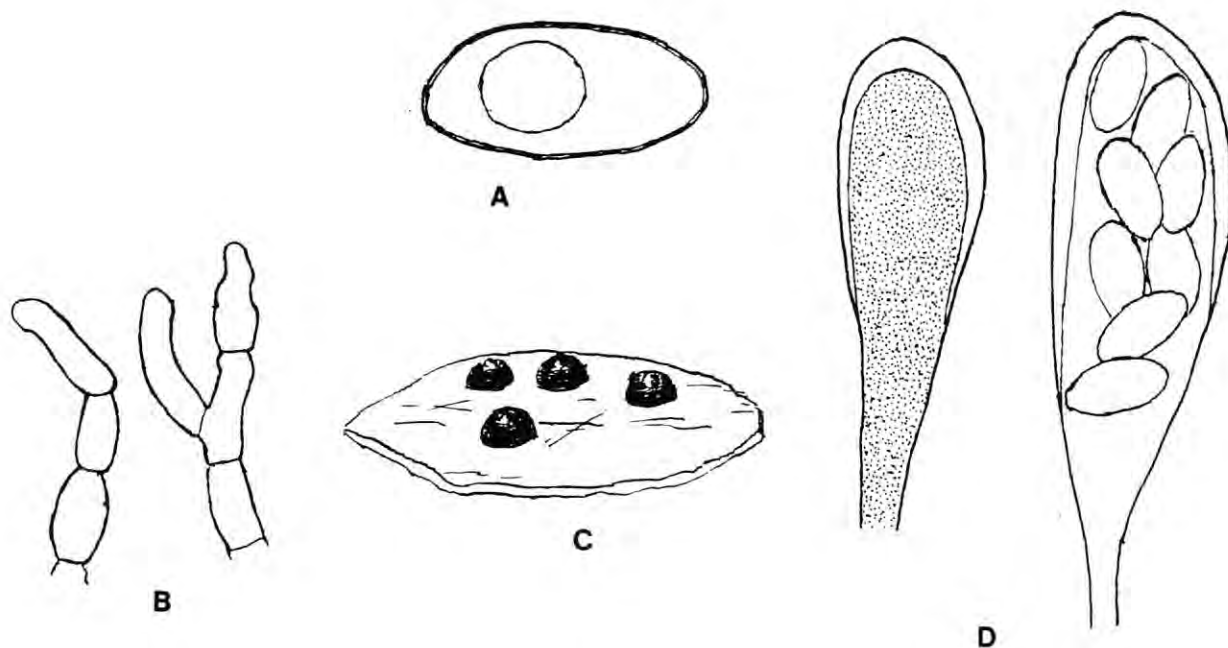
Sporen: elliptisch, verhouding lengte/breedte: ongeveer 3, éencellig, hyalien, sporewand glad; met één soms twee oliedruppels; maten: 21-30 x 6,5-11 μm .

Pseudoparafysen: min of meer cilindrisch, 1,5-2 μm breed, iets of wat verdikt aan de top (ongeveer 4 μm breed); geen septen gezien.

Botryosphaeria is dus ook een Loculoascomyceet doch van de familie van de Dothioraceae. Het is in die familie het enige geslacht met éencellige sporen.

Botryosphaeria festucae zou volgens de literatuur vele grassoorten parasiteren.

* * *

Figuren

Verrucaria sp.

A = sporen (1650x), B = parafysen (1650x), C = habitus (20x), D = asci (660x)

Wat later op die dag toen J. Van de Meerssche en ik op de plaats kwamen waar wij normaal onze *Poronia*'s vinden, ontdekten wij op vele van de talrijke schelpenfossielen die daar lagen, allemaal zwarte puntjes.

Toen wij deze puntjes met de loep bekeken bleek er heel veel gelijkenis te zijn met peritheciën. Inderdaad onder de microscoop bleken deze puntjes werkelijk zwammen te zijn. Doch de determinatie was een ramp, zelfs bij het bepalen van het genus bleef een twijfel. Het blijft dus bij een gissing: *Verrucaria* species.

Beschrijving van *Verrucaria* sp.

Gevonden op gefossiliseerde schelpen. Peritheciën halfbolvormig, zwart, aan de bovenkant een onduidelijke ostiole. Vruchtlichamen ongeveer 0,3-0,4 mm groot.

Asci: knotsvormig, achtsporig, plus minus biseriaat; dikke ascuswand, schijnbaar toch unitunicaat; jodiumreactie negatief; maten: 95-115 x 29-35 μ m.

Sporen: elliptisch, hyalien, gladwandig; met één oliedruppel; maten: 18,5-22 x 8,5-12,5 μ m.

Parafysen: ongeveer 4 μ m breed, veelvuldig gesepteerd, soms vertakt.

AMK Mededelingen

Het was mij onmogelijk verder de soort op naam te brengen, zelfs van het geslacht ben ik niet zeker. Met Dennis geraakte ik zelfs niet verder dan de familie Verrucariaceae, evenmin met de in de AMK beschikbare documentatie. De verschillende auteurs spreken zichzelf tegen. Volgens de ene zou het een lichen zijn, andere daarentegen beweren dat de zwam eerder lichens parasiteert. Dennis van zijn kant denkt dat het een echte ascomyceet is (Euascomyceet). Barr daarentegen klasseert deze groep bij de Loculoascomyceten.

Wie weet hier meer over? Hier doe ik een oproep bij de leden om mij te helpen dit probleem op te lossen. Dank bij voorbaat.

Inocybe squarrosa Rea
Een vezelkop die vaak over het hoofd wordt gezien
J. Volders

De AMK-excursie van 8 september 1991 in het Groenbroek te Molenbeersel viel midden een extreme droogteperiode. Om toch paddestoelen te vinden werden de vochtigste plaatsen opgezocht. Deze waren op het terrein aanwezig onder de vorm van een aantal diepe greppels. In een van deze greppels, (I.F.B.L. C7.35.31) vond ik twee kleine Inocybes, die mij macroscopisch wel wat aan *Inocybe hystrix* deden denken. De geringe grootte, de standplaats en witvezelige steelbekleding, waren toch voldoende redenen om aan bovenvernoemde soort sterk te twifelen.

Thuis bracht het microscopisch onderzoek onmiddellijk duidelijke verschillen met *Inocybe hystrix* aan het licht. Sleutelend met Stangl (1989) en Kuyper (1986) kwam ik telkens (zij het niet altijd even gemakkelijk) uit op *Inocybe squarrosa*, een soort met een voor *Inocybe* eerder ongewoon habitat.

Vindplaats

Beide exemplaren stonden op enkele centimeter van elkaar, vrijwel op de modderige bodem van een ongeveer twee meter diepe greppel. De boorden van deze greppel waren overwegend begroeid met els (*Alnus glutinosa*) en wilg (*Salix spec.*). Vermeldenswaard is dat enkele meters verder, tegen een greppeltalud, ook *Inocybe calamistrata* en *I. calospora* werden gevonden.

Macroscopische beschrijving

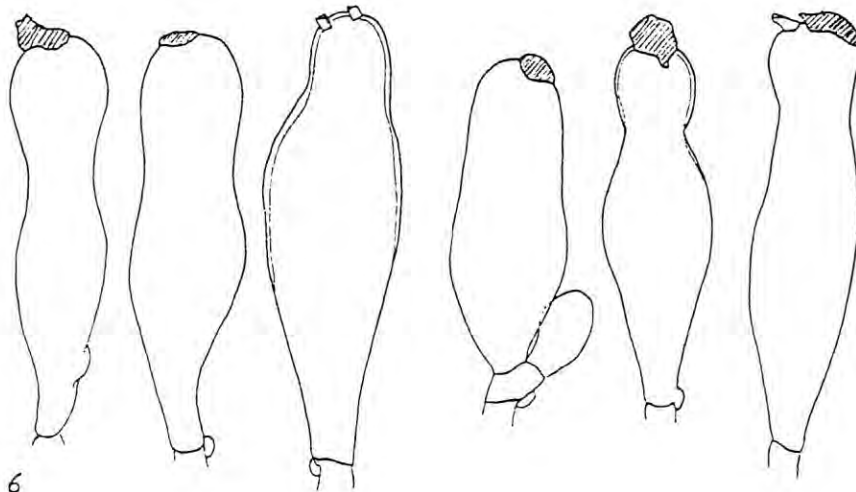
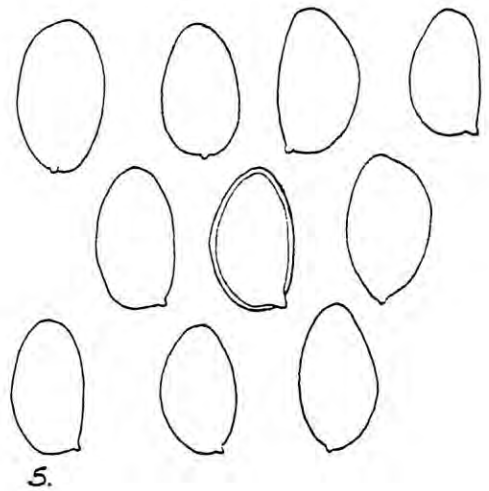
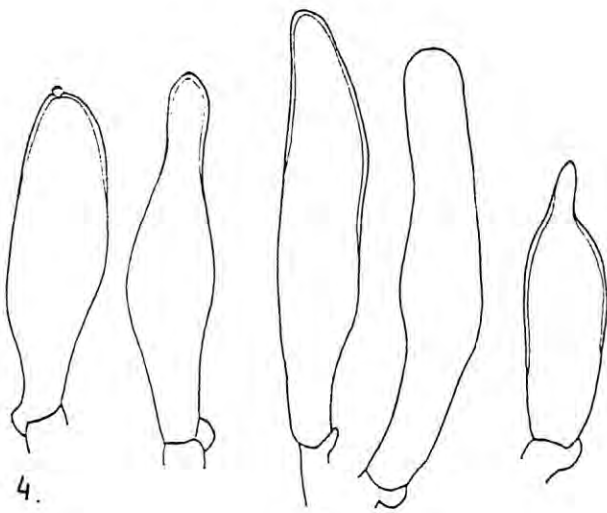
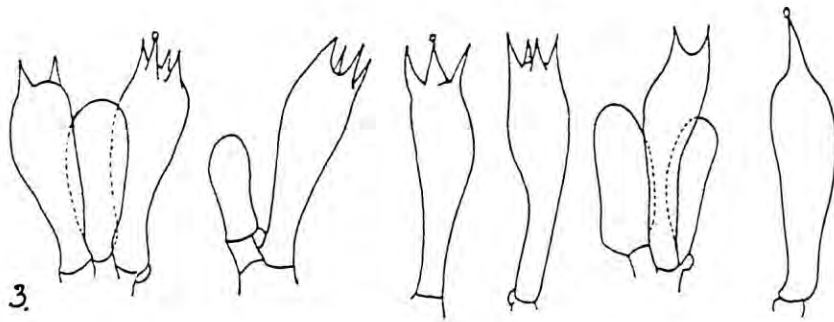
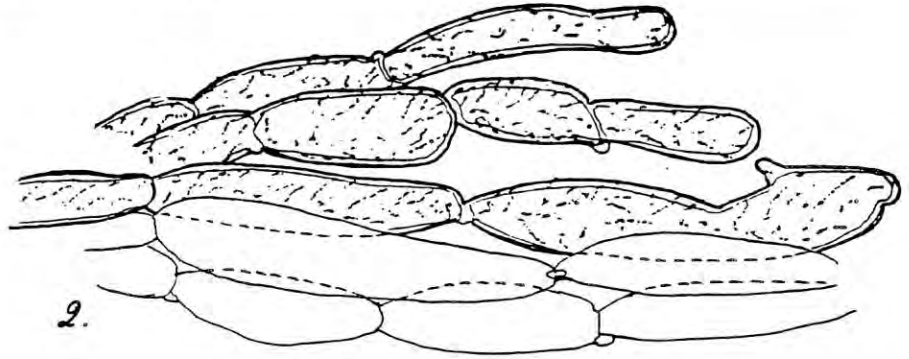
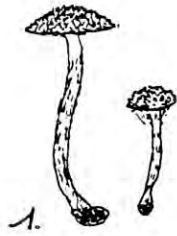
Het grootste exemplaar had een convex tot uitgespreide hoed, met een diameter van 12 mm bij een hoogte van 3 mm. Het hoedoppervlak bestond uit kleine opgerichte hoekige schubben, die naar de rand toe overgingen in een grove vezelstructuur. Aan de hoedrand was geen velum te vinden. De kleur was bruin met iets donkerder contrasterende schubben.

De wat gebogen, bruine steel was met witachtige overlangse vezels bezet; de voet was donkerder met een kleine verdikking. Het bovenste steeldeel (4 à 5 mm juist onder de hoed) was kaal en bezat een onduidelijke roze tint, die slechts te zien was bij optimaal licht.

De aangehechte boogvormige plaatjes waren grijsbruin met een bewimperde snede. Het tweede exemplaar had een halfbolvormige hoed van slechts 5 mm diameter, de hoedrand ingerold. Ook hier bestond de hoedbekleding uit kleine hoekige opstaande schubben. Tussen hoed en steel zat een grijsbruin spinnewebachtig velum.

De steel met een lengte van 15 mm en een dikte van 1,5 mm bezat dezelfde bekleding en kleur als het grotere exemplaar. De roze tint aan de steeltop was hier echter niet waar te nemen.

Beide paddestoelen hadden een onopvallende iets spermatische geur.

Microscopische kenmerken

Sporen: Glad, in zijaanzicht amandelvormig en dikwijls met uitgerekte top; in vooraanzicht eivormig tot lang eivormig. Afmetingen: 8,5-11,7 x 4,9-6,2 μm , gemiddeld 9,8 x 5,3 μm , Q = 1,84, gemeten over 40 sporen. Onder microscoop lichtbruin in KOH.

Basidiën: Slank knotsvormig, 23-30 x 7-10 μm ; meestal met vier sterigmen, maar regelmatig met drie, twee of zelfs één sterigme.

Pleurocystiden: Niet erg talrijk, 41-62 x 13-24 μm , meestal utriform tot bijna capitaat, met weinig incrustaties, dikwijls met slijmachtige amorphe bedekking. Cystidewand dun tot zeer licht verdikt < 1 μm .

Cheilocystiden: Wat talrijker, vorm en grootte als pleurocystiden.

Caulocystiden: Zeldzaam, slechts enkele helemaal aan de top van de steel, dunwandig tot licht verdikt; zelden met incrustaties; soms met navelachtige verlenging, andere gelijkend op de hymeniumcystiden; 36-56 x 8-13 μm . De rest van de steel met nogal wat caulocystideachtige hyfeëinden.

Hoedhuid: Bestaande uit vrij korte kettingvormige segmenten die dubbelwandig zijn, breedte < 20 μm .

Enkele moeilijkheden bij het sleutelen

Sleutelend met Stangl rijzen er nogal wat problemen. Tot aan *Inocybe hystrix* gaat het vrij vlot.

25 Hoed opgericht geschubd, bijzonder op de schedel. Hoedgrondkleur bleek bruinachtig, okerbruin, dofbruin. Bovenop de hoed opgericht doornachtig geschubd, naar de rand toe aangedrukt geschubd. De steel zoals de hoed gekleurd, ongeveer vanaf het midden opgericht geschubd.

Sporen 12,5 x 6,5 μm .

→ *Inocybe hystrix*

25* Hoed niet zo geschubd en anders gekleurd.

→ 26

Hier duiken de eerste moeilijkheden op. De hoedjes van de door mij gevonden exemplaren zijn duidelijk dicht opeen opgericht geschubd, de kleur is identiek aan deze van *Inocybe hystrix*. De tekening van *Inocybe squarrosa* in de monografie van Stangl toont geen gelijkenis. Immers hier wordt een veel bleker gekleurde paddestoel afgebeeld, met slechts enkele grote schubben op de hoed.

Inocybe hystrix klopt zeker niet en dus naar 26.

26 Aan eender welk deel van het vruchtlichaam violette of lila tinten. → 27

26* Geen lila tinten te merken op het vruchtlichaam.

→ 32

De gevraagde lila tinten waren, slechts bij goed daglicht en dan nog zeer onduidelijk te zien. Dit dan nog alleen bij de grootste vruchtlichamen. Dus naar 27.

Figuren

1 = vruchtlichamen (natuurlijke grootte),

2 = hoedhuidhyfen (x800),

3 = basidiën (x1000),

4 = caulocystiden (x1000),

5 = sporen (x2000),

6 = hymeniumcystiden (x1000).

- 27 Pleurocystiden opvallend dunwandig. Sporen 11,5 x 6,5 μm . Hoed tot 2,5 cm. Grondkleur geelbruin. Spinnewebachtig vezelig, schubbig opbrekend. Steel bleekbruin, steeltop lila tot roze. → *Inocybe squarrosa*
- 27* Pleurocystiden niet opvallend dunwandig.

Hier wordt dus toch melding gemaakt van eventuele hoedschubben. De pleurocystiden zijn dunwandig. De kleur van de paddestoel klopt niet.

Sleutelend met Kuyper kom je vrij vlot tot *Inocybe squarrosa*. Deze sleutel bevat veel minder subjectieve kenmerken. Maar ook hier wordt gewag gemaakt van een geelbruine paddestoel.

Bemerking

Ondanks het duidelijke kleurverschil meen ik toch dat de gevonden exemplaren behoren tot de soort *Inocybe squarrosa*. Later vond ik bij M. Bon (1987) een afbeelding van *Inocybe squarrosa* die veel sterker lijkt op de door mij gevonden vruchtlichamen.

De verdere macroscopische overeenkomsten, de microscopische kenmerken, maar ook de typische standplaats zijn duidelijk. In verband met de standplaats schrijft Kuyper "Onder loofbomen op modderige bodems, geassocieerd vooral met wilg en els".

Het voorkomen van *Inocybe squarrosa*

Stangl beschrijft de soort in zijn monografie aan de hand van één vondst in Beieren, namelijk op 17 september 1983 in Oberfranken.

Kuyper meldt dat de soort zeldzaam is in Nederland. Tevens zegt hij "Verbreid voorkomend in Noord-west en Centraal Europa, maar dikwijls overkeken door zijn speciaal habitat".

Moser (1983) en Kühner en Romagnesi (1953) vermelden de soort niet.

Voor België blijken geen gegevens voorhanden te zijn, *Inocybe squarrosa* is voorlopig in het herbarium van de Nationale Plantentuin te Meise niet aanwezig.

Inocybe squarrosa is blijkbaar een zeldzame soort, die waarschijnlijk bij gericht zoeken wel wat meer zal worden aangetroffen.

Met dank aan J. Rammeloo voor het nakijken van het herbarium te Meise, aan L. Lenaerts voor het controleren van de exsiccata en aan A. de Haan voor het kritisch nalezen van de tekst en de vele goede raadgevingen.

Literatuur

- Bon, M. (1987) The Mushrooms and Toadstools of British and North-western Europe.
- Kühner, R. & Romagnesi H. (1953) Flore analytique des Champignons supérieurs.
- Kuyper, Th.W. (1986) A Revision of the Genus *Inocybe* in Europe, I, Subgenus *Inosperma* and the smooth-spored species of Subgenus *Inocybe*.
- Moser, M. (1983) Die Röhrlinge und Blätterpilze, 5de bearbeitete Auflage, in Gams, H. Kleine Kryptogamenflora, Band IIb/2.
- Stangl, J. (1989) Die Gattung *Inocybe* in Bayern. Hopper, Denkschriften der Regensburgischer Gesellschaft.

De Floradag 1992

Op 22 februari 1992 vond in het Internationaal Agrarisch Centrum te Wageningen de jaarlijkse Floradag plaats van de Nederlandse Mycologische Vereniging. Een uitstekende gelegenheid om eens te gaan buurten bij onze noorderburen.

De spits werd afgebeten door R.A. Maas-Geesteranus met zijn onderwerp: "Er valt nog veel bij *Mycena* te onderzoeken". Vooral werd er belang gehecht aan de vele belangrijke voorheen overkeken kenmerken. Langs een korte historiek kwam hij uiteraard bij R. Kühner die de eerste was om interesse te tonen voor de volledige anatomie van de paddestoelen en de amyloiditeit van de weefsels, alhoewel hij deze gegevens niet altijd even consequent bleek te gebruiken.

Bij de structuur van het lamellentrama werd gewezen op de elastische taaiheid van de lamellen van *Mycena galericulata* die te wijten bleek te zijn aan de liaanachtige vertakkingen der hyfen. Belangrijk schijnt ook het overgangsgebied tussen hoed en steel en de structuur van de epicutis waarbij niet alleen de pileipellis met zijn ornamentatie en hyfenuitgroeiingen, maar tevens de diepere lagen dienen te worden bestudeerd. Hierbij aansluitend werd het voorbeeld aangehaald van *M. acicula* waarbij de laag onder de pileipellis bestaat uit warrig, niet radiaal geplaatste grote isodiametrische cellen, wat helemaal geen *Mycena* kenmerk blijkt te zijn en deze soort eventueel naar een ander geslacht zou doen verhuizen.

Het steeltrama werd grondig bekeken. Hij wees op de sarcodimitische structuur van de steel onder andere bij *M. acicula* waarbij twee soorten hyfen aanwezig zijn: centraal lange licht dikwandige opgeblazen spoelvormige cellen die als skelethyfen kunnen worden opgevat, omgeven door dunwandige niet opgeblazen generatieve hyfen. Ook de gespen zijn belangrijk. Zo hebben de meeste 4-sporige soorten gespen maar de 2-sporige niet. Hoewel er uitzonderingen zijn: *M. vitilis* heeft 4 sporen en geen gespen, *M. epipterygoides* met 2 sporen heeft wel gespen en bij *M. leptocephala* kunnen zowel de 2-sporige als de 4-sporige vormen al of niet gespen vertonen.

C. Bas besprak het genus *Hydropus* in Nederland waar een drietal buitensoorten voorkomen. *Hydropus* verschilt van *Mycena* door de aanwezigheid van grote cheilocystiden. *H. subalpinus* en *H. scabripes* kwamen voor in kalkrijke beukebossen. De eerste lijkt op een miniatuur *Oudemansiella radicata* en heeft cystiden tot 140 μ m lang.

H. moserianum is een donkere *Omphalina*-achtige paddestoel met sterk berijpte hoed. *H. marginellus* werd gevonden in een kas. Verder vertoonde hij nog de in Nederland niet, maar in Oost-België wel, voorkomende *H. floccipes* en de meer zuidere soorten *H. paradoxus*, *H. atramentosus* en *H. trichoderma*.

Er werd nog gewezen op de verschillen met het geslacht *Mycenella*, dat ook cystiden heeft maar meestal knobbsporen heeft (behalve *M. salicina* die gladsporig is) en een duidelijk coralloïde hoedhuidstructuur heeft, die bij *Hydropus* gladwandig is en dermatocystiden vertoont, soms met een echt trichoderm.

Daarna behandelde de Oostenrijkse B. Senn-Irlet het geslacht *Crepidotus* in Europa. Aan de hand van foto's, tekeningen, scanfoto's en diagrammen werden de 20 in Europa voorkomende soorten zo duidelijk mogelijk gedifferentieerd. Op enkele uitzonderingen na zijn de macroscopische kenmerken in dit geslacht van weinig tel. Wel belangrijk zijn de cystiden en de sporen.

AMK Mededelingen

Met een Tiroliaanse grootmoedigheid bekende ze dat er nog heel wat vraagtekens bij haar studie openbleven. Een sleutel van haar hand tot de in Nederland voorkomende soorten verscheen in het januarinumnummer van *Coolia* 92.

Na de lunchpauze stelde T. Kuyper de vraag: Nieuwe genera in de Agaricales, een stap vooruit of een stap achteruit?

Een vraag die uiteindelijk diende beantwoord te worden met ja en neen, daar elk geval apart dient te worden beoordeeld. Soorten worden door de natuur voortgebracht maar het is de mens die de genera maakt. Een goede naamgeving is uiteraard van praktisch belang en via genera kunnen toch homogene natuurlijke eenheden worden samengevat.

Kuyper onderscheidt vier categoriën in wat hij "generificatie" noemt of de redenen waarom nieuwe geslachten worden gecreëerd.

Ten eerste de nieuwe ontdekkingen, vooral in de tropen. Hier worden dikwijls zulke eigenaardige vormen geconstateerd, zo sterk verschillend van het gekende, dat de ontdekking van een soort ook onmiddellijk een nieuw genus doet ontstaan.

Ten tweede door homogenisatie waarbij wat abnormale of aberrante soorten uit het genus worden gelicht en als het ware geroofd worden. Verder kunnen nieuwe kandidaten opduiken om van geslacht te veranderen zoals bij de *Mycena*'s met afwijkende hoedstructuur. Meestal is deze wijze- van genusvorming eerder een achteruitgang.

Een derde reden is inflatie waarbij een subgenus wordt verheven tot genus zoals *Pholiotina* naast *Conocybe*, *Tephrocybe* naast *Lyophyllum*, *Microcollybia* (*tuberosa*) naast *Collybia* of zoals recentelijk *Echinoderma* als nieuw geslacht door M. Bon werd opgericht om *Lepiota aspera* en *L. acutispquamosa* onderdak te verschaffen. In de meeste van deze gevallen gaat men meestal vlug te ver.

Een laatste reden wordt cladistische analyse genoemd waarbij een grondige studie van de natuurlijke verwantschappen wordt gemaakt, wat zeer veel werk vraagt, niet noodzakelijk tot nieuwe genera hoeft te leiden maar wel een stap vooruit zou kunnen zijn. Zoals ook Maas-Geesteranus naar voorbracht is er een nood aan een grotere set van goede kenmerken.

P.J. Keizer besprak dan de historiek van de Polyporales waarbij hij de indelingen vanaf Linaeus tot Ryvarden onder de loep nam.

In zijn relaas over de ontwikkelingen in de systematiek van de Aphyllophorales had J. Stalpers vooral aandacht voor de variabiliteit van de kenmerken. Op macroscopisch vlak werd vooral de vormontwikkeling besproken bij *Clavaria* en *Thelephora* en op microscopisch niveau werd er dieper ingegaan op de dichohyphidiën bij de *Lachnocladiaceae* (vooral *Vararia*), maar die ook bij *Ganoderma* en *Heterobasidion* blijken voor te komen. Met zijn besluit van hoe minder kenmerken hoe meer geslachten, legde ook hij nog eens extra de nadruk op het belang om meer bruikbare kenmerken op te sporen en te bestuderen.

Al bij al een zeer leerrijke dag, zeker de moeite van de verplaatsing waard, vooral in een op mycologische gebied minder productieve periode.

K. Van de Put

AMK Mededelingen

Voorjaarsexcursies 1992

Bijeenkomst voor de excursies telkens om 9u45 op de aangeduide plaats, tenzij anders vermeld is. Deelname aan een activiteit geschiedt op eigen verantwoordelijkheid.

- zondag 12 april **"Hobokense Polder"** Hoboken, bijeenkomst aan de kerk op de Kioskplaats te Hoboken (terminus tram 2).
H. De Meulder & J. Van de Meerssche
- zaterdag 25 april **Bosaanplantingen Antwerpen Linkeroever**, bijeenkomst aan de terminus van trams 2 en 15 (ter hoogte van de gebouwen van Gazet van Antwerpen). Bereikbaar via de ring rond Antwerpen uitrit 6.
Deze excursie loopt in samenwerking met het Overlegcomité van Vlaamse Mycologische Verenigingen.
K. Van de Put
- vrijdag 1 tot zondag 3 mei **Tentoonstelling van lentepaddestoelen** met verblijf te Ambleteuse (inschrijvingsformulier uitgedeeld op de algemene vergadering).
- zondag 10 mei **Zwalmstreek**. Bijeenkomst aan de kerk van Munkzwalm (Zwalm), bereikbaar via E17 richting Gent, daar E40 richting Brussel tot afrit 17 Wetteren, rechts afslaan richting Geraardsbergen-Zottegem N42, na ± 9 km rechts richting Oudenaarde-Zwalm N46, na ± 6 km links Zwalm N415, 3 km tot Munkzwalm (Zwalm). Volledige route vanuit Antwerpen ± 83 km. Middageten in de "Zwalmmolen".
H. Van Yper
- zondag 17 mei **Nationale Plantentuin "Domein van Bouchout"** te Meise, bijeenkomst aan de ingang. Bereikbaar met bus Brussel-Londerzeel (L), vanaf station Brussel Noord of via A12 uitrit 3.
J. Rammeloo
- zondag 31 mei **"Floordambos" Melsbroek**. Bereikbaar via E19 uitrit 12, aan de verkeerslichten links afslaan richting Vilvoorde. Aan de volgende verkeerslichten rechts afslaan en dan terug onmiddellijk rechtsaf. Bijeenkomst vooraan in de straat. Bereikbaar met bus Grimbergen-Zaventem (GZ) vanaf het station Vilvoorde, richting Zaventem tot halte Turcksinstraat.
E. Vandeven
- zondag 14 juni **De Klinge**. Bijeenkomst aan de terminus Antwerpen Linkeroever van trams 2 en 15 (ter hoogte van de gebouwen van Gazet van Antwerpen om 9u15, bereikbaar via de ring rond Antwerpen uitrit 6 of om 9u45 aan de kerk van het gehucht "Het Kalf".
A. Jacobs

AMK Mededelingen

- zondag 28 juni "Vrieselhof" Oelegem. Bijeenkomst op de parking van het Vrieselhof. Bereikbaar via E34 uitrit 19, afslaan naar links tot het rondpunt van Oelegem, daar naar rechts en nogmaals naar rechts. Het Vrieselhof ligt ongeveer 400 m verder op de weg Oelegem-Schilde of bus 61.
E. Vermeiren
- zondag 5 juli "Bellevuedreef" en "Schildehof" Schilde, bijeenkomst in de Bellevuedreef (nabij herberg de Loteling) op de weg N12 Antwerpen-Turnhout of bus 41.
J. Schavey

Vergaderingen

- dinsdag 14 april De studie van de paddestoelen in België tot 1870.
F. Dielen
- dinsdag 28 april Demonstratie met onze nieuwe microscoop.
F. Dielen en J. Schavey
- dinsdag 12 mei Op zoek naar "Zwarte diamanten" *L. Noten & J. Van Yper*
Practicum voorjaarszwammen. *F. Dielen*
- dinsdag 26 mei Parasiterende Heterobasidiomyceten. *K. Van de Fut*
- dinsdag 9 juni Bepalingsavond. *F. Dielen*
- dinsdag 23 juni Het geslacht *Leptosphaeria*. *J. Schavey*

Overlijden

In het rusthuis Verbert-Verrijdt te Schoten overleed op vrijdag 6 maart 1992 in de ouderdom van 94 jaar, Roza Schillemans echtgenote van onze ere-voorzitter Louis Imler.

Mevrouw Imler was in 1946 stichtend lid van onze vereniging. Met veel begrip, en toewijding heeft ze gans haar leven haar echtgenoot bijgestaan in zijn mycologisch werk. Tot op zeer hoge leeftijd bleef ze haar man in veld en bos volgen.

Nooit zullen we vergeten dat we als mycologische gasten bij haar steeds hartelijk welkom waren.

Wij bieden onze ere-voorzitter, zoon Marcel Imler en de ganse familie ons innig medevoelen aan en brengen een ere-saluut aan deze lieve vrouw.

Mycologische bibliotheek L. Imler

Het bestuur van de AMK werd door onze oud voorzitter gelast met de verkoop van zijn mycologische bibliotheek. Leden van de AMK hebben hierbij een prioriteit van optie. Een lijst met richtprijzen van de mycologische werken ligt ter inzage in ons verenigingslokaal. Men kan op een van de vergaderingen zijn eventuele keuze bekendmaken aan de bibliothecaris J. Schavey, dit tot uiterlijk 28 april aanstaande. In geval van meerdere opties voor hetzelfde werk zal naar een oplossing worden gezocht.